

אומרים שהיה פה

סיפורים מתולדות משגב

מקיבוץ כישור לכישורית
20:33:13 08/10/2011

כישור - קיבוץ של השומר הצעיר

מיקום: חבל תפן שבגליל המערבי/ גובה: 480 מטר מעל פני הים.
מקור השם: הכישור הוא הקנה עליו נכרכים חוטי הצמר או הפשתן הנטוים באריגה. ככתוב ב"אשת חיל": "ידיה שלחה בכישור וכפיה תמכו בפלך".
בתחום מועצה אזורית משגב (לפנים במועצה אזורית געתון).

צילום: השבוע - הקיבוץ הארצי

על ההיסטוריה של המקום:

8.1.1976 / ו' שבט תשל"ו עלתה על הקרקע היאחזות הנח"ל ה-62

ענפי היאחזות היו: דיר עיזים, מפעל לשעוני מים ומתפרה. במקום היה מתקן אוהלים לאימון טירונים של נחל 908 ובאוקטובר 1976 עברו החיילים למכנים בגודות הקבע. שטח המחנה כ-250 דונם.

בארכיון הקיבוץ הארצי "השומר הצעיר" מצאנו מסמך משנת 1975 שנשלח ע"י אורה גולדברג / המחלקה לכלכלה למר יחיאל אדמוני - הסוכנות היהודית המבקשת מרכז משבצת קרקע ומים לקיבוץ תעשייתי באזור תפן וזאת לאור תכניות המחלקה להתיישבות להקמת כפרים תעשייתיים באזורי הארץ בהם אין גורמי יצור חקלאיים פנייים.

המסמך השני משנת 1978 נרשם ע"י עוזי צור - רכז מדור התיישבות לשר החקלאות אריאל שרון המבקש אישור לסיכום שיוקצו לפחות 4 משבצות להקמת קיבוצים ברמת תפן ויוקצו כ-500 דונם קרקע למטעים ומכסות ייצור כדי לאפשר הקמת שני ענפי בעלי חיים בכל ישוב.

15.1.1980 - קבלת היאחזות מהנח"ל. כישור הופכת לישוב קבע.

המייסדים: חברי גרעינים של "השומר הצעיר" "פלך" ו"כישור" ושלושה ש.ש. וזאת במסגרת הקמתם של קיבוצים תעשייתיים באזור תפן.

הקיבוץ ה-78 של השומר הצעיר המונה 53 חברים.

27.1.1980 - טקס האזרוח

לרשות הקיבוץ עומדים אמצעי כלכלה די מוצמצמים הכוללים: דיר של 25 עיזים לבנות, שלוחה של המפעל של קבוץ געתון (עדיין לא מתופעלת), משק חי ועבודות חוץ, בעיקר באילון, 465 דונם כוללת תוכנית המתאר של כישור.

24.6.1980 - טקס העלייה על הקרקע במעמד כבוד הנשיא יצחק נבון

**קיבוץ
כישור**

יום העלייה על הקרקע
י' בתמוז תשמ"א - 24 ביוני 1980

במעמד כבוד הנשיא -
יצחק נבון

הקיבוץ הארצי השומר הצעיר

קיבוץ כישור עלה אתמול על הקרקע

טקס זכר, כתב, קול הטבעי

קיבוץ כישור עלה אתמול אהבה על הקרקע בטקס הבין-
תרבותי ויפה, כולו היה רבת השן, במעמד נשיא המדינה יצחק
נבון. הקיבוץ היציר של השומר הצעיר קיבץ לרגל הגבול בגלל
הלאום, בשעל קירות הבתים החדשים צערי פרחים וירק -
עד שפרחים של משה והללו את הגיבורים.

כ-1500 מוזמנים, בהם היו חברי הוועדים, מל"י, וביטורי,
חברי קיבוצים מכל איזור הגליל המערבי, ובעיקר חברי אילון,
ירושם, נהרון ועין-ספון, בהם עובדים חלק מהחברי כישור,
חברי הייבה וזכרון, נציגי הקיבוץ הארצי וחברי הגליל המערבי,
באו לטקס בהקמת הקיבוץ והטוב היהודי הראשון ברמת השן.
לאחר הטקס עלה הקיבוץ ורגל הלאום יצרה מקלה משולבת
של חברי כישור, בוא אל הגליל.

"יחדו הגלילי" - מיטתה

נשיא המדינה, י. נבון, אשר בדבריו ברבות, כי אין הרבה
הנושע ואנשים אשר המרחק בין החיבור למעשה כל-כך קצו
אללם כמו התנועה השומר הצעיר, וכו, אתם פנשימום, בסגון
השטעטלי של המלה האשמה, המעט, יחדו הגלילי, הוא
השענה מנהיגת השינוי ואינו נטון מבוהנה האמת שבו. ליהוד
פירשנו - לעקר כל כי טאנו יהודי וזה לא אמת מבוהנה
סודותית ומקומם, בעד, גם יהודים וגם ערבים שאיתם יש
להיות בשלום, ככל שירבו כאן מפעלי העשייה ומפעלי הקלאת,
יביא הדבר ברבה גם לתושבים המוסלמים, הנוצרים והדרוזים
בגליל.

הנשיא קרא לחברי כישור לקיים יחסי שכנות עם ערביי
האיזור, לטו שכנים טובים.

קיבוץ שומרי ראשון

הגן ארז הביא את ברכה המנוחה הראשית וקרא ליישוב הגליל
ולרווחת התושב, היהודים והערבים, לא הפקשות ופניעה כולת
הן הנאי לאידישית והר לרבי-רבים וישרת אמות אבות.

עליה צמיר, מנהיגת הקבוצה, אמרה לחברים, כי הם ראויים
לקבוצה גדולה, על שפלה ביום האשמות להמחיל מבראשית,
והעלה על גם את כישור קיבוץ שומרי ראשון בשנות ה-80.
ראש המועצה האזורית געתון בנעז חגון אפר, כי כישור
היא ציון-דרך ומכל החדוש הנטות וההישגות בגליל,
כו בירך טו מפקד פיקוד הגליל ואיתל תלמה לחברי הקיבוץ.
מנדעיים לדרך הקשה

לאחר הטקס, איתו הנחתה במו חברי כישור רגנית חולנר,
אירגנה יורה בייבור, בשולח חיסוד יל כישור שחילקה לפונדמים
באשר, כי, התחייבותו בגליל כאח להנשים חלק ממטות העיונות
של זימן, אנו טאצום למה שחונן וכבוד הרדי לסגן השנה
מכירה ואתננים שיהאום במוחם הגליל, בוצר חברת הכביעה
של חשבי האיזור והמגלה משהיית בכך: אנו מודעים לדרך
הקשה המצמדת לפנינו ונדע גם ברגעים כאלה להתעלות ולהנשים
את משהייתנו.

צילום: השבוע - הקיבוץ הארצי

מתוך מסמך של קיבוץ כישור - רקע כללי /1979

תכנית פיתוח גוש תפן היא חלק מתוכנית כללית לפריסת התיישבות יהודית בגליל ההררי כדי לנצל אמצעי הייצור הקיימים ושימוש בקרקעות הלאום באזור. קיבוץ כישור נמצא כ- 8 ק"מ דרומה ממעלות. הקיבוץ יחובר לרשת מקורות המגיעה מבקעת בית הכרם דרך דיר אל אסד. חיבור החשמל יהיה לקו מתח גבוה המגיע מתחנת מעבר מערבה מכרמיאל - למעלות. תקשורת - כישור מחובר בשנת 1980 למרכזיית כרמיאל. נבנו בריכות חמצון שסיפקו עד שלב פיתוח מלא.

הישוב מתוכנן ל- 100 יחידות דיור בשלב פיתוח מלא. בשלב א' 40 יחידות מגורים. בגלל מחסור באמצעי ייצור חקלאיים, רוב החברים יעסקו בתעשייה ובשירותים, במפעלים ועבודות חוץ ובמשך הזמן יעברו חלקם לענפי החקלאות. באותה העת כבר היו גידולי שדה, חממות, לול, עזים לבנות ורפת (300 אמהות), מפעל לאביזרי צנרת.

המדריך המשקי הראשון הוא אמציה יגר מקיבוץ אילון

מרכזת המשק הראשונה אורלי סרוסי - גרעין פלך 1980

מרכז המשק השני עפר רחמים - גרעין כישור 1981

מרכז המשק השלישי נפתלי שושני - גרעין פלך 1982

מרכז המשק הרביעי יריב דגן גרעין כישור - 1983

מרכז המשק החמישי אמנון קמינסקי - גרעין פלך - 1984

הגזברית נאוה שחורי והמזכירה שרה אטיאס

מימין: ורד פלוריאן מגרעין כישור משמאל: אורן פריבטש ז"ל שנהרג במהלך שירותו הצבאי ב-1981 לידו רונית הולנדר, לידה אמנון קמינסקי. כולם מגרעין פלך מתחת יושבת ורד פלוריאן מגרעין כישור והיא אחזת את בטריה הכלבה,

התארגנות במערכת הכלכלית:

תעשייה - בישוב תוקם שלוחה ממפעל תעשייתי מבוסס של קבוץ ותיק בכישור עובדים 15 חברים בקבלנות משנה למפעל מתכת של קיבוץ געתון. חברי הגרעין רצוי שיעברו השתלמות בפיתוח מפעלי תעשייה ובשלבם הראשונים - עם מלווה תעשייתי צמוד.

המשק יוכל לפתח מפעלים נוספים ושונים לפי נטיות ויזמות החברים אשר באופן טבעי מוקמים בקנה מידה קטן כגון: אמנות, עיצוב, אלקטרוניקה, אופטיקה, מחשבים וכו'.

חינוך - מוצע להקים חטיבה לגיל הרך בתוך המשק שתספק שירותי חינוך למצפים הנוספים. לטווח יותר ארוך מוצע להקים בית ספר יסודי בתוך כישור עבור ילדי הקיבוצים בגוש תפן (פלך ותפן). מכיתה ו' מוצע להעביר את הנער לבית ספר תיכוני אזורי או בקיבוץ עברון או איילון.

בריאות - בקיבוץ תהיה מרפאה עם אחות ואמבולנס. שירותים יינתנו ע"י מד"א, במעלות ובב"ח בנהרייה ובהמשך במרכז הרפואי שיוקם במרכז מסחרי בין מעלות לתרשיחא.

תרבות וספורט - יוקמו השירותים הרגילים כמו בכל ישוב שיתופי: מועדון לחברים, ספרייה, אולם רב תכליתי ומגרשי ספורט.

מבנה המשק - חקלאות - מטע מתוכנן כ- 500 דונם למטע סובטרופי בני צמיחה: מתוכננים כ- 15 דונם - בשלב א' לפרחים וענפי קישוט. (כלניות)

ענפי חי - הקמת הלולים הראשונים התחילה בעליה לקרקע. מתוכנן ייצור של 600 טון לשנה בשלב פיתוח מלא (4 לולים מבוקרים)

עצים - כיום לישוב 80 ראשי עיזים לבנות/ עדיין לא עבר שלב הניסיוני של הענף הזה.

תבלינים - כיום נמצא בשלב ניסיוני כחלק מפרויקט ההר.

צילום: נפתלי שושני

עבודות חוץ - כדי לענות על יעדי התכנון האזורי לא רצוי שחלק משמעותי מכוח האדם יעבדו מחוץ לאזור. מצב שקיים היום בן עובדים כ- 35% מהחברים במשקים ותיקים בגליל המערבי ובמפרץ. רצוי שיסתיים בהקדם. מוצע ש 20% מכוח האדם יעסקו בשירותי עזר וכלליות, כולל עבודות חוץ בהתאם לכישורי המתיישבים, בטווח ארוך.

מגילת היסוד - קיבוץ כילור

יום ג. י' בתמוז תל"ם. יג כינ' טוח

אנו חברי הגרענים 'כילור' ופלך'
 מכילים במגילת היסוד את הערכים הסומדים
 לכי.
 ערכים הסומדים כחיים כינו לכין
 עצמנו וכינונו לכן החברה הסוכנת מותנו.
 כלשה סתך הזדהות ואחריות לעתידנו ולענין
 החברה הישראלית.
 התלכדותנו בגלל באה להגשים חלק
 מסדרות הצעות אל ימנו עשי תפסותנו כבאר
 תנועת הלימוד-הוצאה, במסגרת קבוצה-קיבוץ.
 הארצי.
 ינו לטופים לפתח לינוף וכבוד הדדי
 למנן חלגת סדרות ומתגרים סליתפים כפיתח
 הגלל, סתך הכרת חוכמות אל תלכדי-האחד.
 ינו כחברה עצירה מכסים ליצור
 חברה לתפסק אתגרים ולענן לחברה,
 כאלר התפתחת היסוד תלפיל על התפתחות
 החברה.

חברה יוצרת, הכותבססות על עבודה לעצמית
 תוך לאיסוף לשמור על האופי התקלטי אל
 הקיבוץ סתך מודעות לכליות הקוקול
 הסלחיות לגלל.
 ינו כתיבים לעצמנו כמטרה פללות
 חברתית-דלית, לתקצטא גם מלבר לתחום
 הקיבוץ.
 ינו דואים כליך און הלימוד על אופו
 עצמו אל הגלל.
 סבלות היסוד באה לבטא און מטרותינו
 כחברה קיבוצית בליגות ח-הים אט.
 ינו מודלים לדרך הקלה, הלמדן
 לפנינו ונדל גם ברגלים כאלה להתקלות
 ולהגלים און מטרותינו.

אוקטובר 1980 - תכנון מפעל בכיזור.
 אימוץ כיזור ע"י קבוץ געתון - 120 דונם פרדס של געתון ימסר לטיפול כיזור.
 מופעלויות 2 משמרות במפעל בנח"ל כיזור - שלוחה של הקיבוץ (מפעל המתכת בכיזור היה שלוחה של מ.א.ג. מקיבוץ
 געתון ועסק בהכנת ניפלים לצנרת). מתפרה - בהיאחזות כיזור נמצאת מתפרה שרוב בנות גרעין "כיזור" הוכשרו לעבוד
 בה ועם האזרח היא תופעל לתפירה תעשייתית.
 מכבסה - אחת מיחידות הדיור שובנות תותאם למכבסה. ציוד סטנדרטי מתקצב ע"י הסוכנות בתקציב 79/80.

ק"ק"ק "כיזור"
 אזור, תפן ת.ד. 268 אזור
 04-989486 .16

26.2.81 ימ"ד

(96)

אלו
 מוכירות קיבוץ יחסי

3

הכרזת איסור כיזור

כיזור כיסוד אגוד בנח"ל הקמת חני פרויקטים בבניה ו החל מפעל תעמיה, דוארי הכרזים
 רביה ילדים.
 לאחר נאקת שני הוללים בעבודה עמית, יש בכורבמכר להחנות בצורה פעילה בבניה ע"י
 הקמת שכונה בניה קטנים שמעבוד עם מח' הבניה של האבול"א. במקביל יהיה צורך בלידרי
 קבוצה הבניה והקטנים ע"י חבר קבוצ מואכסבה בכל הקשר לבניה.
 ברמה ברסי - היסוד שקבוצה תסדקה שדגמה בקום. על זה הקשר בין כיסוד דגמרון על
 הקמת מפעל תעמיה, צדין חרדים לקיבוץ שהקמת תסדקה בעיקר לבניה. ביאת מספר חברים
 לעבודה הרך גרם לבניה הנדויה מסדקה להפגנה.
 בראה לי כי על שני בוסקים אלו צפוי אהיים גיון להחיל בבניה קשרי שני הקיבוצים.
 אשם לקבוע מחנה פסיקה לשם יידוך בגרונא.

בבניה

החתימה
 מוכירות האבול"א
 דודי אבוטסון - מח' כלכלה
 יסרעלי - מח' לחברה
 דארכן אריאל - מח' כלכלה

ארכיון כיזורית

החתימה יגד
 מדיין טקיי, כיזור

1981 - קבוצת חברים עוזבת את כיזור ומקימה קומונה בירושלים.

1981 - הקמת מפעל ידני לטווית צמר המיובא מאוסטרליה

1982 - בניית 12 יחידות דיור, פעוטון, שני מקלטים במימון משרד השיכון.

1982 - קליטת גרעין פרג - (בנות) במהלך מלחמת לבנון

1983 - ברכות יחיעם + שטח של 200 דונם בכפר מסריק
1983 - נטיעות ראשונות במטע הקיזוי / מין בתובל

1984 - הקמת תעשיית מתכת "כישור"

1985 - הקמת מפעל "ניחוח הגליל" - מזקקה של צמחי בושם המפיקה שמן מגרניום, לבנדר ומרווה.

צילוח: ופתלי שושני

1987 - הקצאת שטחי שלחין (600 דונם) לקיבוץ כישור

עידן 1660. עבודת המטב היא מוטת בני, בולטת סומו ובעזרת גמד בני המלך.

במקביל לאל התחממות הגיל יזי את פתוח המנוע עמדות המנוע המרי עד המנוע המנוע המנוע... (הטקסט נקטע)

כפר מעד 45 יום נלקח אנטול - נג יום והסתייכותם - תדרישית, והמנות המנות מונות המנות מייילת יום כל המנות המנות המנות...

למנוע המנוע, ולמנוע את המנוע המנוע המנוע... (הטקסט נקטע)

**כתב: שרון ברקח
ייב סבואות עירון
צילם: אריז חרודי**

- 1993 - הגדלת מטע הקיווי - 45 דונם משתילים שמקטן בקבוץ געתון.
- 1994 - אברהם צימרמן מקיבוץ געתון מרכז את ענף הקיווי כעזרה לכישור.
- 1994 - החלטת הקיבוץ להקמת "כישורית" בתחומה
- 1997 - הקצאת קרקע לכישורית

העלייה על הקרקע / קרקעות כישור – כפר מסריק
"האדמה הטובה" - יעל שילה, יהודה וזהרה ענטבי ורוביק לזר - 2001

מתוך סיכום ישיבת המזכירות הפעילה של הקבה"א ב- 27.10.1996
 מזכיר הקבה"א עמירם אפרתי, מסר על סדרת דיונים שהתקיימו עם נציגי
 הסוכנות ועם עמותת כישורית. העקרונות להם הסכימו הצדדים הם:

א. באתר כישור ישכנו בכפיפה אחת כפר "כישורית" וקבוץ כישור.
 ב. "כישורית" תבנה ע"י קבוץ כישור מבנים חלופיים מ"ר תמורת מ"ר שיימסר
 לכפר.

ג. חברי הקיבוץ שהם בעלי מקצועות מתאימים ישולבו כעובדים בכפר

ד. במקום נמצאים עכשיו קרוב ל- 30 מבוגרים ו- 12 ילדים.

1998 - חתימת הסכם בין עמותת כישורית וקבוץ כישור

2006 - רשם האגודות הכיר בכישור כ"קבוץ מתחדש" - חבריו
 במרו לחיות לצד חברי קהילת הכפר ולחגוג עימם שמחות ואירועים.

כישור הזקם לקיבוץ של השומר הצעיר ע"י גרעיני הנח"ל "כישור" ו"פלך".

בשנת 1994 החליט הקיבוץ לחלוק את המקום עם עמותת "כישורית" אשר הקימה במקום את הכפר "כישורית" לאנשים עם צרכים
 מיוחדים.

מזכיר כישור הוא יהודה ענטבי מינוי 2006 וחברים בו 79 משפחות.

באפריל 1998 נחתם הסכם בין עמותת כישורית לקיבוץ כישור אשר בא להיענות על ביקוש להקמת כפר לאנשים בעלי
 צרכים מיוחדים.

מועצת מקרקעי ישראל בישיבתה מיום 19.8.1997 המליצה להקצות לכישורית שטח בגודל של 280 דונם מתוך שטחי
 קיבוץ כישור למטרת כפר לאנשים בעלי צרכים מיוחדים בדמי חכירה סמליים.

גם הסוכנות היהודית הביעה הסכמתה לגרוע השטח המיועד ל"כישורית" משטחי כישור.

בכפר הוקם ופועל בית ספר דמוקרטי לחינוך מיוחד "דיו כישורית" ראשון מסוגו לתלמידים בעלי צרכים מיוחדים בגילאי 16-21 ונוהג על פי תפיסות עולם דמוקרטיות בכל אורחותיו, מושנת על אבני היסוד: אוטונומיה, עצמאות, כבוד האדם ושוויון ערך האדם. בכפר ענפי חקלאות אורגנית, גן ירק ולול, בית גידול ופנסיון לכלבים, דיר עיזים מפעל ליצור צעצועים מעץ, מפעל פלסטיק וחוות סוסים לרכיבה טיפולית, יקב אורגני, מגבנה ואולפן תקשורת. הכפר מציע מגוון של חוגים ופעילויות לשעות הפנאי ל-150 חברים מגיל 21 המקום מתנהל על פי דגם הקיבוץ הישן וחבריו מועסקים בענפים היצרניים שבו.

ב-11.8.2009 הונחה אבן הפינה לביה"ס הדמוקרטי ערבי - יהודי "אל פאנארה" (המגדלור) ובימים אלה מכשירים את הקרקע להקמתו. בטקס נכח נשיא המדינה וגם ראש המועצה רון שני .

בשנת 2010 ארגן שוקי לינגר - מנכ"ל **כישורית** כנס מחזורים של "כישור".

בעקבות הכתבה אנו תקווה שבאי המפגש יגיבו ויסיפו עובדות על ימיה הראשונים של כישור. בתמונת המפגש ששלחה אלינו נאיה שחורי שעזבה את כישור בשנת 1986: משמאל לימין - דפנה קצף, רונית הולנדר, תמי גלבע, נאיה שחורי ואורן לבון, כולם מגרעין פלך.

תודה לשוקי וליהודה ענתבי שהעמידו לרשותי את קטעי הארכיון. תודה לנאיה שחורי שלם מגרעין פלך על התמונות וזיהוי האנשים. תודה לנפתלי שושני מגרעין פלך על תמונות וקטעי עיתונות.

אסתי סלע / ארכיונאית בכישורית
אוקטובר 2011